

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نَحْمَدُهُ وَنُصَلِّي عَلَى رَسُولِهِ الْكَرِيمِ

ઈમામ અહમદ રજા رحمة الله عليه ચૌદમી સદી હિજરીના એવા જબરદસ્ત આલિમે દીન છે કે ઈલ્મી ગહરાઈ, ઈસ્તેદલાલની (દલીલો રજૂ કરવાની) કુવ્વત અને કષરતે તસાનિફ (ખૂબ કિતાબો લખવા)માં એમના જમાનાના લોકોથી લઈને આજ દિવસ સુધી પૂરી દુનિયામાં એમનો સમકક્ષ જોવા મળતો નથી. પચાસથી વધારે ઈલ્મોમાં એમનાં લખાણો, કિતાબો અમારા દાવા પર ગવાહ છે. જે વિષય પર કલમ ઉઠાવી તેના પર દલીલોના ઢગલા બડા કરી દીધા. એમની કોઈપણ કિતાબનો અભ્યાસ કરી લો તો એવું લાગશે કે ઘણા લાંબા સમયની તહકીક, રીસર્ય અને અભ્યાસ બાદ આ કિતાબ તૈયાર થઈ હશે.

ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વી رحمة الله عليه એ જે કંઈ લખ્યું છે તે અલ્લાહ عز وجل અને તેના રસૂલ صلى الله تعالى عليه وسلم ની રજા તથા ખુશનુદીના ખાતર જ લખ્યું, નામનાથી કોઈ મતલબ ન રાખ્યો. એ જ કારણે એમની બધી જ કિતાબો આજ સુધી પ્રકાશિત ન થઈ શકી. જો આપ યાહત તો પોતાના અકીદતમંદોથી મદદ લઈને પોતાની જિંદગીમાં જ પોતાની બધી જ કિતાબોને પ્રકાશિત કરાવી શકત. એક વખત કોઈ મોટા માલદાર અકીદતમંદે આપની દા'વત કરી તો આપે કુબૂલ ફર્માવી. એક ભાઈએ ખુશીનો ઈજહાર કરતાં કહી આપ્યું કે હવે ફતાવા રઝવિયહૂ છપાવવાનો ઈન્તેજામ થઈ જશે ! આ વાતની આપને જાણ થઈ તો આપે દા'વત જ કેન્સલ કરી નાખી ! (આને લિલ્લાહિયત કહે છે ! નહીં કે માલદાર યાહકો તથા મુરીદોને પલાળવા ટ્રિકો કરવી, જેમ કે આજકાલ થાય છે ! -પ્રકાશક) પરંતુ અલ્લાહની બારગાહમાં ઈખ્લાસ બર્બાદ નથી જતો, ઈખ્લાસની જ બરકત છે કે જેમ જેમ સમય પસાર થતો જાય છે તેમ તેમ ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી رحمة الله عليه ની મકબૂલિયતમાં વધારો થઈ રહ્યો છે અને મુહકિક્કીન એમની કિતાબો તથા એમનાં કારનામાઓની તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી રહ્યા છે. દુનિયાની ઘણી યુનિવર્સિટીઓમાં આપના પર તહકીક તથા

રીસર્યનું કામ થઈ રહ્યું છે. "ذالك فضل الله يوتيه من يشاء. ريسر્યનું કામ થઈ રહ્યું છે. "ذالك فضل الله يوتيه من يشاء. ફઝલ છે તે જેને યાહે તેને અતા ફર્માવે છે."

આજે જ્યારે એવું મેહસૂસ કરવામાં આવે છે કે ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી પર ઘણું કામ થઈ ચૂક્યું છે પરંતુ હકીકત એ છે કે હજુ એમની તેહકીકોના ઘણા બધા વિભાગો પર કામ પણ શરૂ થયું નથી ! જરૂરત છે કે નવા તથા જૂના ઈલ્મોના નિષ્ણાતોની એક જમાઅત બનાવવામાં આવે જે આપની બધી જ તસ્નીફો, કિતાબો પર તહકીક કરે અને તે તહકીકને ઉર્દૂ, અરબી, અંગ્રેજીમાં છપાવવામાં આવે ત્યારે સહી તરીકાથી ઈલ્મી દુનિયાને ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વીના ઈલ્મી મકામ તથા મર્તબાને ઓળખાવી શકાશે.

ઈમામ અહમદ રજાએ પૂરી જિંદગી હનફી ફિકહના મુતાબિક ફતવા આપ્યા. એમની અનમોલ તહકીકો ફતાવા રઝવિયહૂના બાર (૧૨) ભાગોમાં જોઈ શકાય છે, એમનું અઝીમ કારનામુ એ છે કે એમણે લાખો મુસલમાનોનાં દિલોમાં અલ્લાહ તઆલા અને તેના મહબૂબ સૈયદુલ્ આલમીન صلى الله تعالى عليه وسلم ની મહોબ્બતની શમ્અઓ જલાવી અને અઝમતે રસૂલની હિફાઝત માટે બેબાક ઈલ્મી તથા કલમી જેહાદ કર્યો. આ તે કાર્યો છે જેને આપના મુખાલિફો (વિરોધીઓ) પણ માને છે અને આ વિશે તેહકીકો પણ થઈ ચૂકી છે.

ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી رحمة الله عليه એ અલ્લાહ તઆલાની તકદીસ અને તમજુદ (પવિત્રતા) વિશે કંઈ ઓછું કામ નથી કર્યું ! આ વિશે જો તહકીક કરવામાં આવે તો એક મોટો લેખ તૈયાર કરી શકાય છે.

કલમો لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ દુનિયાની એટલી મોટી અઝીમ તથા કિંમતી નેઅમત છે જેણે તસ્દીક, યકીન તથા તસ્લીમો રજાથી કબૂલ કરીને પઢવાથી કાફિર મુસલમાન થઈ જાય છે. જે અલ્લાહ તઆલાના કહેર, ગઝબ તથા અઝાબનો હક્કદાર હતો તે કાયમ રહેવાવાળી નેઅમતોનો હક્કદાર થઈ જાય છે પરંતુ મુસલમાનની જિંદગીનું આ પ્રથમ સ્ટેજ છે.

બીજું સ્ટેજ જે જીવનભર રહેવું જોઈએ તે એ કે મુસલમાનની સૌથી

વધુ મહોબ્બત તથા અકીદત અને તઅલ્લુક અલ્લાહ તઆલા અને તેના હબીબે પાક صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم થી હોય. અનુભવની વાત છે કે ઈન્સાનને જેના સાથે વધારે મહોબ્બત અને લગાવ હોય છે તેના વિશે થોડી પણ તૌહીન તે બદાઈશત નથી કરી શકતો. તો જે ઝાતે અકદસ પર ઈમાન લાવ્યો છે, જેના સાથે બધાથી વધુ મહોબ્બત કરી છે તેના વિશે જરા સરખી ગુસ્તાખી, મા'મૂલી તૌહીન કેવી રીતે વેઠી શકે છે ?! જો બદાઈશત કરી લે તો મહોબ્બત તથા ઈમાનના દા'વામાં જૂઠો છે. મહોબ્બતનો તકાઝો (માંગ) છે કે આદમી પોતાની જાનની બાજી લગાડી આપે પણ મહબૂબે હકીકીની શાન આન પર રજમાત્ર પણ આંચ આવવા ન દે.

મો'મિન બંદાની જિંદગીનું ત્રીજું સ્ટેજ એ છે કે અલ્લાહ તઆલા અને તેના હબીબે મુકર્મ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ના અહકામ અને ફર્માનો પર દિલો જાનથી અમલ કરે અને તેને પોતાની સઆદત (ખુશનસીબી) જાણે.

હઝરત રાબિઆ બસરિયહ رضی اللہ عنہا આ પઠયા કરતાં હતાં :-

تعصى الاله وانت تظهر حبه
هذا العمرى فى الفعال بدیع
لو كان حبك صادقاً لا طعته
ان المحب لمن يحب مطيع

- ★ "અલ્લાહ તઆલાની નાફર્માની કરી તું તેની મહોબ્બતનો દા'વો કરે છે ?!
- ★ જિંદગી આપવાવાળાની કસમ ! આ કાર્ય તો ઘણું અજીબ છે !
- ★ જો તારી મહોબ્બત સાચી હોત તો તું રબ્બે કરીમની ઈતાઅત કરત.
- ★ બેશક ! મહોબ્બત કરનાર મહબૂબનો ફર્માબરદાર હોય છે."

આવો ! આ સચોટ હકીકતની રોશનીમાં આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રજાખાં બરેલ્વી رحمۃ اللہ علیہ ની જિંદગીએ પાકની ચકાસણી કરીએ. ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વી رحمۃ اللہ علیہ ૧૦-શવ્વાલ, હિ.સ. ૧૨૭૨, ઈ.સ. ૧૮૫૬ માં બરેલી શરીફમાં પેદા થયા. આપે પોતાની વિલાદતે બાસઆદતની તારીખ આ આયતે કરીમાથી ઈસ્તેબરાજ કરી કાઢી છે :
"اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه"

દિલોમાં અલ્લાહે ઈમાન નકશ ફર્માવી આપ્યું છે અને પોતાની તરફથી રહુલ્ કુદ્સના ઝરીઆ એમની મદદ ફર્માવી."

આ'લા હઝરત ફર્માવે છે :-

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! બચપનથી મને અલ્લાહના દુશ્મનોથી નફરત છે અને મારાં બચ્યાંઓ તથા તેમનાં બચ્યાંઓને પણ અલ્લાહના દુશ્મનોથી દુશ્મની અલ્લાહના ફઝલથી એમની ગળથુથીમાં પીવડાવી દેવામાં આવી છે અને અલ્લાહ તઆલાના ફઝલથી આ વાયદો પણ પૂરો થયો :
"اولئك كتب في قلوبهم الايمان" અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! જો મારા હૃદયના બે ટુકડા કરવામાં આવે તો અલ્લાહની કસમ ! એક પર لا اله الا الله લખેલું હશે, અને બીજા પર محمداً رسول الله લખેલું હશે ! અને અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! દરેક બદ્મઝહબ પર ફતહ વ કામ્યાબી મળી. (હવાલો : હયાતે આ'લા હઝરત) આ મોટી નેઅમત અને મોટી સઆદત અલ્લાહ તઆલાના હબીબ સૈયદુલ્ અંબિયા صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ના વસીલાથી મળી છે.

અય "રજા" ! યહ ફઝલ હૈ અહમદે પાક કા
વરના હમ કયા જાનતે ખુદા કૌન હૈ !

સ્પષ્ટ છે કે જેના દિલ પર ઈમાન નકશ થઈ ચૂક્યું હોય તે અલ્લાહ તઆલાની અઝમત તથા નામૂસે મુસ્તફા (નબીની ઈજાત) صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ની હિફાઝત તથા પાસબાની માટે શમશીરે બે નિયામ (ખુલ્લી તલ્વાર) હશે અને મા'મૂલી ગુસ્તાખી પણ બદાઈશત નહીં કરે. આ જ ઈમામ અહમદ રજાની જિંદગીની વિશિષ્ટતા હતી.

અમલી એ'તેબારથી જુઓ તો ઈમામ અહમદ રજા رحمۃ اللہ علیہ ની જિંદગી અલ્લાહ તઆલાના અહકામ અને નબીએ અકરમ સરવરે આલમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ની તા'લીમાત તથા સુન્નતોની આયનાદાર (પ્રતિબિંબરૂપ) હતી.

ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વીએ અલ્લાહ તઆલાની તકદીસ અને તમજીદ (પાકીઝગી)ના વિશે કેવું ઈલ્મી તથા કલમી કામ કર્યું છે તેની એક ઝલક આ લખાણમાં જોશો. જો આ વિશે તફસીલથી અભ્યાસ કરવામાં આવે તો એક વિશાળ લખાણ તૈયાર થઈ જાય.

પૂરાણી ફિલોસોફી યૂનાની બોલીથી અરબી બોલીમાં તબદીલ થઈ તો ઉલ્માએ ઈસ્લામે ફિલોસોફિકલ ગૈરઈસ્લામી ખયાલો અને અકીદાઓનો રદ કર્યો. હુજ્જતુલ ઈસ્લામ ઈમામ ગિઝાલીએ "તહાફતુલ ફલાસફા"માં આવા વીસ મસ્અલા કાઢી તેના પર તન્કીદ (ટીકા ટીપ્પણ) કરી. બાદમાં ઈમામ ફખ્રુદ્દીન રાઝી અને અન્ય ઉલમાએ ફિલોસોફરો (તત્ત્વચિંતકો)ના ગંદા ખયાલોને રદના નિશાન બનાવ્યા. દીની મદ્રસાઓના નિસાબ (કોર્સ)માં ફિલોસોફીની કિતાબો દાખલ કરવાનો મકસદ એક તો એમની બોલીઓથી જાણકાર થવું હતું, બીજો મકસદ હતો કે ઈસ્લામની વિરુદ્ધ એમના જે ખયાલો છે તેનો ખુલ્લમ ખુલ્લા રદ કરવામાં આવે.

પરંતુ નિસાબમાં દાખલ કિતાબોના અભ્યાસથી એ હકીકત સામે આવે છે કે આ કિતાબોથી બીજો મકસદ હાંસલ થતો નથી. ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વીએ હિ.સ. ૧૩૩૮ માં "અલ્ કલિમતુલ્ મુલ્હિમલ્"નામની કિતાબ લખી આ જરૂરતને પૂરી કરી આપી. આ કિતાબમાં આપે ફિલોસોફરોના એકત્રીસ મસ્અલાઓ પસંદ કરીને ખૂદ એમની જ દલીલોથી એમનો રદ કર્યો.

પહેલા લેખમાં ફર્માવે છે :-

અલ્લાહ તઆલા ફાઈલે મુખ્તાર છે^૧. એનું કાર્ય કોઈ મુરજ્જેહ (અગ્રતા આપનાર)નું મોહતાજ નથી, ન કોઈ ઈસ્તેઅદાદ (ક્ષમતા)નું પાબંદ. આ મુકદ્દમો ઈમાની નજરમાં તો પોતે જ જરૂરી તથા ખુલ્લમ ખુલ્લા છે. فَعَلَّامًا يَشَاءُ..... أَعْمَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ એવી જ રીતે ઈન્સાની અક્લમાં પણ આદમી પોતાના ઈરાદાને જુએ છે કે બે સરખી વસ્તુઓમાં કોઈ જાતની અગ્રતા સિવાય ખૂદ જાતે જ એક વસ્તુને ખાસ કરી લે છે. બે પ્યાલા સરખા હોય, એક જ પ્રકારના, એક જ પાકી સાફીના, બંનેવમાં એક સરખુ પાણી ભરેલું હોય, તેનાથી નજીક પણ સરખા હોય. અને માણસ પીવા ચાહે તો એમાંથી જેને ઈચ્છે ઉઠાવી લે. પછી તે فَعَلَّامًا يَشَاءُ ના ઈરાદાનું કહેવું?!

(હવાલો : અલ્ કલિમતુલ્ મુલ્હિમા)

૧. ફાઈલે મુખ્તાર : એટલે એનાથી કોઈપણ કાર્ય થાય તે તેના ઈરાદા તથા ઈખ્તિયારથી જ અસ્તિત્વમાં આવે.

આ ચર્ચાનું નિશાન ફિલોસોફરોનો આ કૌલ (બયાન) છે કે અલ્લાહ તઆલા ફાઈલ (કર્તા) છે અને ફાઈલ (કર્તા)ની નિસ્ખત બધી જ વસ્તુઓ તરફ બરાબર છે. એટલે બે બરાબર વસ્તુઓમાંથી માણસ કોઈ એકને પોતાની તરફથી તરજીહ (અગ્રતા) નથી આપી શકતો. જો આમ કરે તો "તરજીહ બિલા મુરજ્જેહ (અગ્રતા આપનાર વિના અગ્રતા આપવું) લા'ઝિમ આવશે જે મુહાલ (અશક્ય) છે." (બે બરાબર વસ્તુઓમાંથી એકને વિના કારણ અપનાવવું અને બીજાને છોડી દેવું, આ ફિલોસોફરોના મઝહબમાં મુહાલ છે) આવા જૂઠા ખયાલો પર ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વીએ મઅકુલ અને મુદલ્લલ્ (યોગ્ય તથા દલીલબદ્ધ) તરીકાથી ભરપૂર રદ કર્યો, જે ઈલ્મવાળાઓએ વાંચવા લાયક છે.

એક બીજી જગ્યાએ ફિલોસોફરોની આ માન્યતા પર ચર્ચા કરી છે "એમનો ખ્યાલ છે કે અલ્લાહ તઆલાએ ફક્ત પ્રથમ અક્લને પૈદા કરી, બાકી તમામ જહાન અક્લોનું પૈદા કરેલ છે." ઈમામ અહમદ રજાએ ઈસ્લામી અકીદો આ પ્રમાણે બયાન કર્યો છે :-

આલમમાં કોઈ ન ફાઈલે મુજબ છે^૧ ન ફાઈલે મુખ્તાર^૨ ફાઈલે મુતલક અને ફાઈલે મુખ્તાર એક અલ્લાહ વાહિદ કહ્હાર છે. આ મસ્અલો પણ ઈમાની નિગાહમાં ખુલ્લમ ખુલ્લા વાતોમાંથી છે અને અક્લે સલીમ (સદ્બુદ્ધિ) પોતે હાકિમ (ફેસલો કરનાર) છે કે મુસ્કિન (પોસિબલ) ખૂદ પોતે પોતાના વજૂહમાં મોહતાજ છે તે બીજાને શું વુજૂહ આપી શકે છે? બે શબ્દો એના પર લખી આપો કે ઈમાનના માર્ગેથી આ કાંટો પણ અલ્લાહના હુકમથી દૂર થઈ જાય. (હવાલો : અલ કલિમતુલ્ મુલ્હિમા)

ત્યારબાદ આ જૂઠા અકીદાને બાર તરીકાઓથી (રીતે) રદ કર્યો. હકીકત એ છે કે અલ્લાહ તઆલાએ ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી رحمه الله عليه ને તે ઈમાની તથા નૂરાની બુદ્ધિમતા અતા ફર્માવી હતી કે જેના

૧. ફાઈલે મુજબ : જેનાથી કોઈ ફેઈલ કાર્ય ઈરાદા તથા ઈખ્તિયાર વિના જાહેર થાય અને ફાઈલે મુજબ ફાઈલ બિલ ઈજબ કહેવામાં આવે છે.

૨. જેનાથી કાર્ય ઈરાદા તથા ઈખ્તિયારથી જોહર થાય.

સામે કોઈ બાતિલ ખયાલ ટકી શકતો ન હતો. હિંદુસ્તાનના પ્રખ્યાત મોહક્રિક અને લેખક જનાબ શબ્બીર અહમદખાં ગૌરીએ આ 'લા હઝરતની આ કિતાબને આ જમાનાની "તહાફતુલ્ ફલાસેફા" કહી આપી તે યોગ્ય જ છે.

ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વીએ જૂની (કદીમ) ફિલોસોફીના રદમાં "અલ્ કલિમતુલ્ મુલ્હિમહ્" અને નવી ફિલોસોફીના રદમાં "ફૌઝે મુબીન" લખી. આ બે કિતાબો વિશે ફર્માવે છે :-

મુસલમાન તલ્બા પર બંનેવ કિતાબોનો અભ્યાસ અતિ જરૂરી છે, કારણ કે બંનેવ ફિલોસોફી (નવી જૂની)ની ખરાબીઓ, જહાલતો, બેવફૂફીઓ તથા ગુમરાહીઓથી ખબરદાર રહે. અને અલ્લાહ તઆલાની મદદથી ઈસ્લામી હક્ક અકાઈદથી એમના પગો ડગમગી ન જાય ! (હવાલો : અલ કલિમતુલ્ મુલ્હિમહ્)

★ ઈમ્કાને કિઝ્બ (અલ્લાહ જૂઠ બોલી શકે)વાળો મસ્અલો ★

અલ્લાહ તઆલા ۞ વાજિબુલ્ વુજૂદ છે (જેનું વુજૂદ જરૂરી તથા વાજિબ છે) એની સિફતો તેની ઝાત માટે એવી રીતે સાબિત છે કે જુદા નથી થઈ શકતી. અલ્લાહ તઆલાનું કલામ યકીની સાદિક (સાયુ) છે, તો જેવી રીતે કલામની સિફત એનાથી જુદા નથી થઈ શકતી એવી જ રીતે સયોટ (સચ્યાઈ) એના કલામથી જુદા નથી થઈ શકતી. લા'ઝિમી વાત છે કે એના કલામના જૂઠા હોવાનો સવાલ જ પૈદા થતો નથી. સલફથી લઈને ખલફ સુધી (શરૂથી અત્યાર સુધી) ઈસ્લામના માનનારાઓનો આ જ અકીદો હતો. પરંતુ ભારતમાં અંગ્રેજોની સત્તા દરમ્યાન જેવી રીતે અન્ય અકાઈદમાં ફિત્નાઓએ માથુ ઊંચક્યું તેવી જ રીતે આ ફિત્નો પણ ઉઠયો કે મઆઝલ્લાહ ! અલ્લાહ તઆલા "જૂઠ બોલી શકે છે, ભલે બોલતો નથી." (તૌબા ! તૌબા !) સ્પષ્ટ છે કે આ અકીદો ઉલૂહિયતની પાકીના (અલ્લાહના તદન બેએબ હોવાની) બિલકુલ વિરૂધ્ધ છે. ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વી ۞ આ જૂઠા અકીદાને કેવી રીતે વેઠી શકે છે ?! એટલે આ જૂઠા અકીદાના વિરૂધ્ધ આપે જબરદસ્ત ઈલ્મી તથા કલમી જેહાદ કર્યો.

ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વી ۞ એ અલ્લાહ તઆલાની અઝમત, જલાલત, ઉચ્ચ શાન તથા પાકીના બયાનમાં છ (૬) રિસાલા લખ્યા :-

૧. સુબ્હાનુસ્સુબૂહ અન અયૂબિ કિઝ્બે મકબૂહ્ : [જૂઠ જેવા મકરૂહ અયબથી સુબૂહ કુદૂસની ઝાત પાક છે.]
૨. મઝકે તલબિસ ઈદ્દઆએ તકદીસ : [તકદીસ (પવિત્રતા)ના દા'વાના પ્રપંચનો પદર્ફાશ]
૩. અલ્ હયૂબતુલ્ જબ્બારિય્યહ્ અલા જિહાલતિલ્ અખબારિયહ્ [અખબારી જહાલત પર રબ્બે જબ્બારનો ડર]
૪. પયકાને જાં ગુદાઝ બર મુકઝિબાને બેનિયાઝ [બેનિયાઝ હસ્તીને જૂઠાડનારાઓ પર નાશ કરનાર તીર !]
૫. દામાને બાગે સુબ્હાનુસ્સુબૂહ (સુબ્હાનુસ્સુબૂહના બાગનો દામન)
૬. અલ્ કમઉલ મુબીન લિ અમાલિલ્ મુકિઝબીન [જૂઠલાવનારાઓની ઉમ્મીદોની ઉઘાડી ફજેતી !]

હિ.સ. ૧૩૦૭માં મેરઠથી અબૂ મુહમ્મદ સાદિક અલી મદાહે ઈમામ અહમદ રજા ફાઝિલે બરેલ્વીની ખિદમતમાં સવાલ કર્યો કે આજકાલ ગંગોહ અને દેવબંદના ઓલમા અલ્લાહ તઆલાનું જૂઠ બોલવું શક્ય (પોસીબલ) છે તે મસ્અલાનું એ'લાન લેખિત તથા મૌખિક રીતે કરી રહ્યા છે, "બરાહીને કાતિઆ" જે મોલ્વી ખલીલ અહમદ અંબેઠીના નામથી છપાઈ છે જેની તસ્દીક (સમર્થન) મોલ્વી રશીદ અહમદ ગંગોહીએ શરૂથી છેલ્લે સુધી પઠીને કરી છે તેમાં લખેલું છે :-

"જૂઠ શક્ય હોવાનો મસ્અલો તો નવો કાંઈ કાઢ્યો નથી ! બલકે જૂના લોકોમાં ઈખ્તેલાફ રહ્યો છે કે વઈદનું ઉલ્ટુ જાઈઝ છે કે નથી ?!

સવાલ એ છે કે આ અકીદો કેવો છે ? અને તેના માનનાર પાછળ નમાઝ સહીહ છે કે નથી ?!

ઈમામ અહમદ રજાએ આ સવાલનો જવાબ મોટી સાઈઝના ૧૦૬ પેજની કિતાબના રૂપમાં આપ્યો એનું તારીખી નામ સુબ્હાનુસ્સુબૂહ અન

અચ્ચિ કિઝબિલ્ મકબૂહ છે. (હિ.સ. ૧૩૦૭)

આ કિતાબ એક પ્રસ્તાવના, ચાર સફાઈઓ અને એક ખાતેમા (ઉપસંહાર) પર આધારિત છે : (જેમાં નીચે મુજબ બયાન છે)

મુકદ્દમો (પ્રસ્તાવના) : અલ્લાહ તઆલાની સિફતો વિશે ઈસ્લામી અકીદો.

પહેલી સફાઈ : જલીલુલ્ કદર ઈસ્લામી ઓલ્માનાં ત્રીસ લખાણો નકલ કર્યા જેનાથી સાબિત થાય છે કે અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ મુહાલ (ઈમ્પોસીબલ) હોવા પર તમામ અહલે સુન્નત, અશાએરા તથા માતુરિદિયા સાથોસાથ મોઅ્તઝલાનો પણ ઈજમાઅ છે.

બીજી સફાઈ : અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ સરીહ મુહાલ (સ્પષ્ટ અશક્ય) હોવા પર ત્રીસ દલીલો, જેમાંથી પાંચ ઓલ્માએ કિરામે બયાન કરી અને બાકી પરચીસ દલીલો ઈમામે અહલે સુન્નતે બયાન કરી.

ત્રીજી સફાઈ : મોલ્વી ઈસ્માઈલ દહેલ્વીની કિતાબ "યકરોઝી" પર ચાલીસ સપ્ત દલીલો કાયમ કરી કારણ કે અલ્લાહ તઆલાના માટે જૂઠ (શક્ય) પોસીબલ હોવાનો જૂઠો નુક્તો એણે જ બયાન કર્યો.

ચોથી સફાઈ : "બરાહીને કાતિઅહ્"માં લખવામાં આવ્યું છે કે, "જૂઠ શક્ય હોવાનો મસ્અલો ખલફે વઈદની શાખ છે" એના રદ પર દસ દલીલો કાયમ કરી.

ખાતિમા : જૂઠ શક્ય હોવાનો અકીદો ધરાવતા લોકોનો હુકમ અને એમની સોહબતને આગ સમજે, એમના પાછળ નમાઝ કદી ન પડે, જો ભૂલથી પણ પઠી હોય તો ફરી પઠે.

ઓલ્માએ દીનથી એક જમાઅતના અનુસાર એમના પર ઘણા તરીકાથી કુફ્ર લા'ઝિમ થાય છે. પરંતુ અમો એહતિયાત કરનાર ઓલ્માના તરીકા પર ચાલી એમને કાફિર નથી કહેતા. (હવાલો : સુબ્હાનુસ્સુબ્હૂહ)

આ વિશે ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વીની બધી જ કિતાબોનો અભ્યાસ કરી લો. દરેક જગ્યાએ તમને પાકા યકીનનો જલ્વો જોવા મળશે અને ઈમાની

નૂર ફૂટતાં નજર આવશે. એક આમ ફહમ (સામાન્ય સમજાય તેવી) દલીલ જુઓ. ફર્માવે છે :-

"હદીષ તથા સીરતની કિતાબોનો અભ્યાસ કરો, ઘણા ખુશનસીબ હોશિયાર બુદ્ધિશાળી કેવળ હુઝૂરના જમાલે જહાંઆરા (ખૂબસૂરતી)ને જોઈને ઈમાન લાવ્યા કે ليس هذا وجه الكذابين આ જૂઠ બોલનારનો ચહેરો નથી. હે શખ્સ ! આ તેના હુઝૂર તથા હબીબ ﷺ નો પ્યારો ચહેરો હતો જેના પર દો આલમની બહાર કુર્બાન ! અને પાકી તથા કુદૂસી છે તે ઝાતના કરીમ ચહેરા માટે (જેવી કે એની શાનના લાયક છે) વલ્લાહ ! જો પદો ઉઠાવે તો તરત સ્પષ્ટ થઈ જાય કે એ કરીમ પર જૂઠ શક્ય હોવાની તોહમત કેટલી જૂઠી છે ?! મુખાલિફ એને દલીલે ખિતાબી (મૌખિક) કહે તો કહેપરંતુ હું એને ઈકાની (યકીની) દલીલનો લકબ આપુ છું અને મુસલમાનોની ઈમાની હિદાયતથી ઈન્સાફ ચાહું છું અને પોતાના રબની બારગાહમાં તે દિવસ માટે અમાનત રાખુ છું કે :-

يوم ينفع الصدقين صدقتهم.....يوم لا ينفع مال ولا بنون- الا من اتى الله بقلب سليم

"જે દિવસે સાચાઓને એમની સચ્ચાઈ નફો આપશે, જે દિવસે માલ કામ આવશે ન ઔલાદ, એના સિવાય જે અલ્લાહની બારગાહમાં કલ્બે સલીમ (સારું દિલ) લઈ હાજર થયો."

ઈમામ અહમદ રજા મોહદિષે બરેલ્વી જ્યારે દલીલો આપવા બેસે છે તો એવું લાગે છે કે દલીલો અને બુરહાનોનો દરિયો વહી રહ્યો છે, આલોચના કરે છે તો મુકાબિલ (સામેવાળો) બેબસ, લાચાર ઉભેલો નજર પડે છે ! જ્યારે કલમથી ફટકારે છે તો જલાલની વીજળીઓ ચમકે તેમ લાગે છે ! તો વળી અમુક ઠેકાણે નસીહત તથા પ્યારભર્યો અંદાઝ અપનાવે છે. આ બધું એટલા માટે જ કે વિરોધીઓ રબ્બે કુદૂસ પર જૂઠ શક્ય હોવાનો ઘબ્બો લગાડવાથી બચે અને દૂર રહે.

નસીહતનો અંદાઝ જુઓ, જેમાં અદબની તથા ઈખ્લાસની મીઠાશ પણ છે. ફર્માવે છે :-

હા ! હે તે કાણાંઓ જે માથાના બંનેવ તરફ સાંભળવાની શક્તિના

કાન બન્યા છે ! જેના પર હવાની મૌજો વાતચીતની ઝીનત કરી ખુશબુદાર અવાજો વરસાવી અને એ કુદરતી છીપોમાં નાની બુંદોથી સાંભળવાનાં મોતી બનાવે છે. શું તમારામાં القى السمع وهو شهيد "જે કાન લગાડે (સાંભળે) અને હાજર દિલવાળો હોય"ને લાયક કોઈ નથી ?!

હા ! હે ગોશ્તના તે ટૂકડાઓ ! જે છાતીની ડાબી બાજુમાં શરીરના દેશની ગાદી પર બિરાજેલ છો, શું તમારામાં કોઈ حسنه القول فيتبعون "જે વાતને સાંભળે છે અને સારી વાતની પૈરવી ફર્માબરદારી કરે છે"ને કાબિલ નથી ?

જાને બિરાદર ! યકીન જાણો ! આ ખોટા પૂર્વગ્રહનો વબાલ ઘણો સખ્ત છે, જો આજ ન ખુલ્યું તો કાલ (કિયામત) ક્યાં દૂર છે ?!

★ ઈપ્તેલાફનું બેક ગ્રાઉન્ડ ★

મોલ્વી મુહમ્મદ ઈસ્માઈલ દહેલ્વીએ "તકવિયતુલ્ ઈમાન"માં લખી માર્યું કે : "આ બાદશાહની તો એ શાન છે કે એક આનમાં એક કુનના હુકમથી ચાહે તો હજારો વલી તથા ફરિશ્તા જિબ્રઈલ અને મુહમ્મદના બરાબર (સમકક્ષ) પૈદા કરી નાખે."

આ લખાણ પર આઝાદીના શેર અલ્લામા ફઝૂલે હકક ખૈરાબાદી એ રદ કરતાં કહ્યું કે સરકારે દો આલમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ની બધી જ કામિલ સિફતોમાં (ખૂબીઓમાં) તેમના સમાન તથા સરખો (સમકક્ષ) અશક્ય છે.

ઈમામ અહમદ રજા બરેલ્વીએ એના બેક ગ્રાઉન્ડ તરફ ઈશારો કરતાં ફર્માવ્યું : યાદ રાખશો કે અસલ વાત શાના વિશે ચાલી હતી ? ચર્ચા એ હતી કે હુઝૂર પુરનૂર, ખાતુમુન્નબિય્હીન, અકરમુલ્ અવ્વલીન વલ્ આખરીન صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم નો મિષ્લ (બરાબર) અને હમસર (સમકક્ષ) હુઝૂરની તમામ કમાલ ધરાવેલી સિફતો (ખૂબીઓ)માં બરાબર શરીક મુહાલ (અશક્ય) છે. અલ્લાહ તઆલા હુઝૂરને "ખાતમુન્નબિય્હીન" ફર્માવે છે અને નબુવ્વતનું ખતમ થવું એવું છે જેમાં બીજો શરીક (ભાગીદાર) થવાને પાત્ર નથી, તો પછી મિષ્લ (બરાબર) હોવું બુદ્દિના

એ'તેબારથી પણ મુહાલ (અશક્ય) છે. (મતલબ કે હુઝૂર صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم છેલ્લા નબી છે હવે બીજો કોઈનું છેલ્લા થવું શક્ય જ નથી ! -અનુવાદક)

منزه عن شريك في محاسنه فجوهر الحسن فيه غير منقسم

આના ઉપર તે બેવકૂફે જવાબ આપ્યો કે, "અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ શક્ય હોવું મુહાલ (અશક્ય) નથી, મુમ્કિન (શક્ય) છે કે અલ્લાહની વાત જૂઠી થઈ જાય. મઆઝલ્લાહ !" (સુબ્હાનુસ્સુબ્હુલ)

આંદામાન ટાપુના શહીદ, અલ્લામા ફઝૂલે હકક ખૈરાબાદીએ "તકવિયતુલ્ ઈમાન"ના શફાઅતના મસ્અલાવાળા તથા હુઝૂરનો મિષ્લ સમકક્ષ મુમ્કિન (શક્ય) છે તે લખાણની રદમાં પહેલાં ત્રણ ચાર પેજો લખ્યા. મોલ્વી ઈસ્માઈલ દહેલ્વીએ કિતાબ "યક રોઝહ્"માં એનો જવાબ આપવાની કોશિશ કરી તો અલ્લામાએ "તહકીકુલ્ ફતાવા" લખી. આ કિતાબના જવાબમાં મોલ્વી હૈદરઅલી ટૉંકીએ થોડુ લખ્યું તો અલ્લામાએ "ઈમ્તેના ઉન્ નઝીર" લખી. આ કિતાબની અઝમત તથા જલાલત અને દલીલોની કુવ્વતનો આલમ એ છે કે આજ સુધી કોઈ મોટાથી મોટા દેવબંદી આલિમને એનો જવાબ આપવાની હિમ્મત ન થઈ શકી.

આ જ હાલત ઈમામ અહમદ રજાખાં ફાઝિલે બરેલ્વીની કિતાબ "સુબ્હાનુસ્સુબ્હુલ" અને અન્ય લખાણોની છે કે આજ દિવસ સુધી કોઈને પણ એનો જવાબ આપવાની હિમ્મત ન થઈ શકી. કહી લેવા દો ! કે આ બે અજોડ હસ્તીઓએ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ તથા હિમ્મતના મુતાબિક હકક અદા કરી આપ્યો.

ઈમામ અહમદ રજાએ પહેલાં જ ફર્માવી દીધું હતું અને સહીહ ફર્માવ્યું હતું : "આ મસ્અલામાં ફકીરનો એક કાફી શાફી તથા વાફી રિસાલો "સુબ્હાનુસ્સુબ્હુલ અન્ અયૂબિ કિઝ્બે મકબૂહ" નામી ઘણો સમય થયો છપાઈને પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યો છે અને ગંગોડીઓ, દેવબંદીઓ, વહાબીઓ વગેરે કોઈથી પણ તેનો જવાબ ન બની શક્યો અને કિયામત સુધી નહીં બની શકે حقت عليهم كلمة العذاب بماكذبوا ربهم وبماكانوا يفسقون!

લુધિયાણાના મોલ્વી મુહમ્મદ ઈબ્ને અબ્દુલ કાદિરે એક રિસાલા

(કિતાબ) "તકદીસુરુહમાન અનિલ કિઝ્બિ વન્નુકસાન" લખ્યો જેમાં અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ શક્ય હોવાના જૂઠા અકીદાનો સખ્ત દલીલોથી રદ કર્યો, જ્યારે કે એ પોતે દેવબંદી જમાઅતથી તા'લ્લુક રાખે છે !

મોલ્વી અબ્દુસ્સમીઅ રામપૂરીએ "અન્વારે સાતિઅહ્"માં લખ્યું છે :-

"કોઈ જનાબે બારી ۞ ના માટે જૂઠ શક્ય હોવાનો ઘબ્બો લગાડે છે." એનો જવાબ આપતાં ખલીલ અહમદ અંબેદી દેવબંદીએ "બરાહીને કાતિઅહ્"માં લખ્યું કે "અમે કોઈ નવો મસ્અલો નથી કાઢ્યો. ખલફે વઈદે" માં તો જૂનો ઈખ્તેલાફ ચાલ્યો આવી રહ્યો છે !"

પ્રથમ તો એ કે મોહકિકીન ખલફે વઈદના માનનાર (કાઈલ) જ નથી અને જે લોકો માને છે તે જૂઠ શક્ય હોવાના મસ્અલાની ભરપૂર તરીકાથી રદ કરે છે પછી ખલીલ અહમદનો આ જવાબ કેવી રીતે સહીહ થશે ? ખલફે વઈદનો અર્થ એ છે કે "અલ્લાહ તઆલાએ જે ગુનાહો પર સજા આપવાનું કહ્યું છે તેને માફ કરી આપે, કયામતના દિવસે અલ્લાહ તઆલા ઘણા મુજરિમોને માફ ફર્માવી આપશે." હવે જો ખલફે વઈદનો અર્થ જૂઠ છે તો "મઆઝલ્લાહ ! પુમ્મ મઆઝલ્લાહ ! કયામતના દિવસે અલ્લાહ તઆલા બિલ્ ફેઅલ (કૃત્યથી) જૂઠો થઈ જાય ! અને આ વાત ચકીનવાળી (નિશ્ચિત) છે કે કોઈ મુસલમાન આવો અકીદો નથી રાખતો.

વાત આટલે ખત્મ નથી થતી ! એક શખ્સ કહે છે કે અલ્લાહ તઆલાનું જૂઠ સાબિત છે ! نعوذبالله આ વિશે મોલ્વી રશીદ અહમદ ગંગોહીથી પૂછવામાં આવ્યું તો જવાબ આપ્યો કે, "પેલા શખ્સને (એટલે એવું કહેનારને) કોઈ સખ્ત શબ્દો ન કહેવા જોઈએ." અલ્લાહુ અકબર ! الإله لا يألئى الله مَحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللَّهِ ?!

મૌલાના નઝીર અહમદખાં લખે છે :-

કિતાબ "સિયાનતુન્ નાસ" (પ્રકાશક : હદીકતુલ્ ઉલૂમ, મેરઠ, હિ.સ. ૧૩૦૭)ના છેલ્લા પેજ પર આ ફત્વો મોલ્વી રશીદ અહમદ

૧. ખલફે વઈદનો મતલબ છે અલ્લાહ તઆલાએ જે ગુનાહો પર સજા સંભળાવી છે એને માફ કરી આપે.

ગંગોહીનો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યો છે. એમના હાથથી લખેલો અસલ ફત્વો અને તેના પર એમની મોહર પણ છે, તે ફત્વો અમારી પાસે મૌજૂદ છે, એનું થોડુક લખાણ આ પ્રમાણે છે :-

અમુક આલિમો "ખલફે વઈદ"ના વુકૂઅ (થઈ શકવાના) કાઈલ (માનનાર) છે અને એ પણ સ્પષ્ટ છે કે ખલફે વઈદ ખાસ છે અને કિઝ્બ (જૂઠ) આમ છે, કારણ કે કિઝ્બ (જૂઠ) હકીકતના વિરૂધ્ધને કહે છે તો કદી તે વઈદ હોય છે તો કદી વાયદો અને ખબર. અને આ બધા કિઝ્બ (જૂઠ)ના જ પ્રકારો છે અને નૂઅ (જાત)નું વુજૂદ જિન્સને લાઝિમ છે. દા.ત. જો ઈન્સાન હોય તો જરૂર હયવાન (જાનવર) હશે. એટલે જૂઠ શક્ય હોવાનો અર્થ સહીહ થયો, ભલે કોઈ ફર્દના તહત (તાબેઅ) હોય. તો આ એ'તેબારથી પેલા ત્રીજાને કોઈ સખ્ત કલ્મો (શબ્દો) ન કહેવો જોઈએ. (હવાલો : ઈમ્તારુલ્ હક્ક, પેજ-૩૧, લેખક : નઝીર અહમદખાં મોલ્વી)

અલ્લાહ તઆલાની શાને કરીમી જુઓ કે આવા લોકો પર આકાશ તૂટી નથી પડતું !

એ વાત યાદ રાખશો કે "બરાહીને કાતિઆ" અસલમાં મોલ્વી રશીદ અહમદ ગંગોહીની લખેલ છે જે મોલ્વી ખલીલ અહમદ અંબેદીના નામથી પ્રકાશિત થઈ છે.

"હકીમ અબ્દુલ હય લખનવી" મોલ્વી રશીદ અહમદ ગંગોહીની કિતાબોનું વર્ણન કરતાં લખે છે :-

والبراهين القاطعة في الرد على الانوار الساطعة للمولوى عبد السميع الرامفورى طبع باسم الشيخ خليل احمد السهار نفورى
મોલ્વી અબ્દુસ્સમીઅ રામપૂરીની કિતાબ "અન્વારે સાતિઆ"નો રદ "બરાહીને કાતિઆ" છે. આ કિતાબ (મોલ્વી રશીદ અહમદ ગંગોહીની લખેલ છે પરંતુ) મોલ્વી ખલીલ અહમદ અંબેદીના નામથી પ્રસિદ્ધ થઈ છે. (હવાલો : નુઝહતુલ્ ખવાતિર, ભાગ-૮, પેજ-૧૫૨)

મોલ્વી ખલીલ અહમદ અંબેદી જામિઆ અબ્બાસિયહ્ (હાલ : જામિઆ ઈસ્લામિયહ્) બહાવલપુરમાં મુદરિસ હતા. જ્યારે "બરાહીને

કાતિઅહ્" છપાઈ તો તરત ઓલ્માએ અહલે સુન્નતે એનાં અમુક લખાણો (જે ઈસ્લામી અકાઈદથી વિરુદ્ધ હતાં) પર સખ્ત રદનો ઈઝહાર કર્યો. ફાઝિલે જલીલ મૌલાના ગુલામ દસ્તગીર કિસ્વરીએ ખલીલ અંબેઠવીને મુનાઝરાનું ચેલેજ આપ્યું. શવ્વાલના મહિનામાં હિ.સ. ૧૩૦૬ બહાવલપુર જઈને આપે મુનાઝરો કરી ખલીલ અંબેઠવીને બુરી તરહ હાર આપી. મુનાઝરાના જજ (ફેસલ) નવાબ મુહમ્મદ સાદિક અબ્બાસીના પીરો મુશિદ હઝરત ખ્વાજા ગુલામ ફરીદ (ચાંચરા શરીફ) હતા. એમણે ફેસલો આપ્યો કે દેવબંદી આલિમોના અકીદાઓ તો વહાબી ઓલમાના અકીદાઓથી મળતા જુલ્તા છે જેમણે એશિયા ખંડમાં ઈખ્તેલાફની આગ સળગાવી. આ ફેસલા બાદ નવાબ સાહબે (વાલીએ બહાવલપુરે) મોલ્વી ખલીલ અહમદ અંબેઠવીને રાજ્યથી નીકળી જવાનો હુકમ આપી દીધો (તડીપાર કર્યો.)

આ મુનાઝરાનો અહેવાલ "તકદીસુલ્ વકીલ"ના નામથી છપાયો. જેના ઉપર મક્કા મદીનાના ઓલ્મા તથા શૈખુદ્ દલાઈલ્ મૌલાના અબ્દુલ હક્ક મુહાજિર મક્કી અને હઝરત હાજી ઈમ્દાદુલ્લાહ મુહાજિરે મક્કીની તસ્દીકો (સમર્થનો) પણ છે. (હવાલો : તઝકેરએ અકાબિરે અહલે સુન્નત, પેજ-૩૦૬)

ઉસ્તાદે ઝમન મૌલાના હસન કાનપૂરીએ જૂઠ શક્ય હોવાના રદમાં એક કિતાબ બનામ "તનઝીહુર્હુ માન અન સાઈબતિલ કિઝ્બિ વન્નુકસાન" લખી, એનો જવાબ મોલ્વી મહમૂદુલ્ હસન દેવબંદીએ "જહદુલ્ મિકલ"ના નામથી બે ભાગમાં લખ્યો. જેમાં એમણે અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ શક્ય હોવાનો અકીદો સાબિત કર્યો. ઉપરાંત (મઆઝલ્લાહ !) અલ્લાહ તઆલા માટે બધા જ અયબો બુરી વસ્તુઓને શક્ય ઠરાવી દીધી ! લખ્યું છે :-

"બુરાં કાર્યોને બીજા મુશ્કિન (શક્ય) કાર્યોની જેમ બધા જ એહલે હક્ક અલ્લાહ તઆલાની કુદરત હેઠળ માને છે." (મઆઝલ્લાહ !) આગળ લખે છે : "કારણ કે ખરાબી છે તો એ કાર્યોના સ્પષ્ટ તથા પ્રદર્શિત થવામાં છે, ખાસ કુદરત હેઠળ હોવામાં તો બિલકુલ ખરાબી નથી." (હવાલો : જહદુલ્ મિકલ, ભાગ-૧, પેજ-૪૧)

આવા જ એક કૌલ પર ઈમામે ઈશકો મહોબ્બતની તન્કીદ (રદ) જુઓ :-

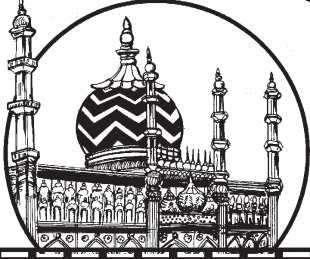
"કેવી ખુલ્લી સાફ વાત કહી આપી કે કેવળ જૂઠ જ શક્ય નથી બલ્કે દરેક અયબ (ખામી), બુરી વસ્તુ અલ્લાહમાં હોવું શક્ય (મુશ્કિન) છે ! વાહ બહાદુર ! આંખના પલકારામાં બધા જ પાકીના તથા મુકદ્દસ અકીદાઓનાં મૂળ કાપી નાખ્યાં ! આજિઝ, જાહિલ, મૂર્ખ, આળસુ, આંધળો, બહેરો, ગુંગો બધું જ થવું તે શક્ય બતાવ્યું ! ખાવું, પીવું, પેશાબ, પાખાના જવું, બીમાર પડવું, બચ્ચુ પૈદા થવું, સૂવું બલ્કે મૃત્યુ પામવું અને મરીને ફરીથી પૈદા થવું બધું જ જાઈઝ થઈ ગયું ! (મોલ્વી મહમૂદુલ હસન દેવબંદીના લખાણ મુજબ) સારાંશ કે ઈસ્લામના ઉસૂલના હજારો અકીદાઓ જેના પર મુસલમાનોના હાથમાં એ જ દલીલ હતી કે મૌલા તઆલા પર ખામી તથા અયબ (બુરી આદત) મુહાલ બિઝ્ઝાત છે (એટલે કે ઈમ્પોસીબલ છે) એ બધું એકદમ બાતિલ અને બેદલીલ થઈને રહી ગયું !" (હવાલો : સુબ્હાનુસ્સુબ્હુહ)

મૌલાના હકીમ સૈયદ બરકાત અહમદ ટૉંકીએ અરબીમાં કિતાબ કિઝ્બિ અલ્લાહ તઆલાની કુદરત હેઠળ માને છે. (મઆઝલ્લાહ !) આગળ લખે છે : "કારણ કે ખરાબી છે તો એ કાર્યોના સ્પષ્ટ તથા પ્રદર્શિત થવામાં છે, ખાસ કુદરત હેઠળ હોવામાં તો બિલકુલ ખરાબી નથી." (હવાલો : જહદુલ્ મિકલ, ભાગ-૧, પેજ-૪૧)

હકીકત એ છે કે ઈમામ અહમદ રઝા બરેલ્વીએ છ કિંમતી રિસાલાઓ (કિતાબો) લખી તેની પાકી તથા તકદીસ (પવિત્રતા)ના ઈમાન અફરોઝ બયાનોથી કેવળ મુસલમાનોનાં દિલોને જ નહીં દિમાગોને પણ રોશન કરી આપ્યાં. એમની દલીલો વાંચતી વખતે રૂહ પર એક અજબ કેફિયત છવાઈ જાય છે. બેશક ! આ'લા હઝરતે અલ્લાહ તઆલા માટે જૂઠ શક્ય હોવાના માટે મોટા મોટા દા'વા કરનારાઓનાં મોઢામાં લગામ લગાડી દીધી. અલ્લાહ તઆલા આપની કબ્ર પર બેશુમાર રહમતો નાઝિલ ફર્માવે. (આમીન)

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

અલ્લાહનું તમામ અયબોથી પાક હોવાનો મસ્અલો અને ઈમામ અહમદ રજા

★ લેખક ★

હઝરત અલ્લામા અબ્દુલહકીમ શરફ કાદરી

★ અનુવાદક ★

જનાબ મૌલાના મોહસિન મક્કી-સેગવા

★ પ્રકાશક ★

અંજુમને રજાએ મુસ્તફા-દયાદરા

GRWB/059/Bharuch/02

C/o. ફયૂઝાને રજા મંજિલ, મુ.પો. દયાદરા,

તા. જિ. ભરૂચ. પિન : ૩૯૨૦૨૦.

ફોન : (૦૨૬૪૨) ૨૮૨૯૧૧, ૨૮૨૭૯૨.

મો. ૯૮૨૪૪૮૬૪૪૩

પ્રકાશન નં. : ૧૧૯ આવૃત્તિ-૧ પ્રત : ૪૦૦૦ પોસ્ટકાર્ડ લખી
૧-શાબાનુલ મુઅઝ્જમ હિ.સ. ૧૪૨૫ મે-૨૦૦૪ મફત મંગાવો !

નૂરાની આર્ટ, દયાદરા, ફોન. : (૦૬૨૪૨) ૨૮૨૭૯૨ મો. ૯૮૨૪૪૮૬૪૪૩

અંજુમને વર્ષ દરમ્યાન

મેમ્બરો-ડોનેશન મોકલેલ કિતાબો

૧. ઈસ્લામી મદ્રસાઓ ઈતિહાસ તથા સત્યના પ્રકાશમાં [પેજસ : ૪૦]
૨. અલ્લાહવાળાઓની પેહચાન [પેજસ : ૪૮]
૩. કાદયાનીને ઓળખો [પેજસ : ૩૨]
૪. નમાઝ છોડવાની ભયાનકતા [પેજસ : ૩૨]
૫. મેઅરાજ શરીફ [પેજસ : ૩૨]
૬. ચિશ્તી બુઝુર્ગો સાથે આ'લા હઝરતની અકીદત [પેજસ : ૨૦]
૭. તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૦) ઈસ્લામમાં મ્યુઝિક તથા તા'ઝીમી સિજદો હરામ ! [પેજસ : ૩૫૬]
૮. કાફિર ઠરાવવા વિશેનો મસ્અલો અને ઈમામ અહમદ રજા [પેજસ : ૫૬]
૯. ઈસ્લામ અને આધુનિક શોધો [પેજસ : ૧૨૦]
૧૦. ઈસ્લામને ત્રાસવાદ સાથે સાંકળવામાં મીડિયાની કાવત્રાબાજી [પેજસ : ૨૮]
૧૧. અલ્લાહનું તમામ અયબોથી પાક હોવાનો મસ્અલો અને ઈમામ અહમદ રજા [પેજસ : ૧૬]

★ ગજુકમાં જ પ્રસિદ્ધ થતી નવી કિતાબો ★

૧. વાણી તથા વર્તન અને દિલની એકરૂપતાનું મહત્વ [પેજસ : ૨૦]
૨. અલ્લામા અર્શદુલકાદરી એક ક્રાંતિકારી શખ્સિયત [પેજસ : ૧૨૦]
૩. બુરી નજરથી બચો [પેજસ : ૨૪]
૪. સાચા પીરની પરખ કરાવતો આઈનો
૫. તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૧) શહીદ, તા'ઝીયા, મુહર્રમ તથા આશૂરા વગેરે પર.....
૬. જાઅલ હક્ક (ભાગ-૫) (આ છેલ્લો ભાગ છપાતાં કિતાબ મુકમ્મલ થશે.)
૭. તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૨) ઈલ્મે ગયબની સાબિતીમાં લાજવાબ કિતાબ... ઉપરાંત આ ક્રમ આગળ વધતો રહેશે, ઈ-શાઅલ્લાહ ! આપ પણ રૂ. ૨૦૦/- મોકલી મેમ્બર બની તેમજ ડોનેશન મોકલીને અંજુમને રજાએ મુસ્તફા-દયાદરાની કિતાબોનો લાભ ઉઠાવો અને લિલ્લાહ, ઝકાત, સદકા વગેરેથી પણ સહકાર કરશો. -પ્રકાશક

ફ્રે ગુજરાત હઝરત અલ્લામા મૌલાના યૂનુસ મિસ્બાહી વાગરાવાલાની અજોડ ઈલ્મી, ઈન્કિલાબી કૃતિઓ ગુજરાતીમાં મેળવો

ફ્રે ગુજરાત હઝરત મૌલાના યૂનુસ મિસ્બાહી સાહબે (હાલ : પ્રેસ્ટન, યુ.કે.) સુન્ની ગુજરાતી સમાજને ઈમાન તથા અકીદાની મજબૂતી માટે "તોહફાએ નજાત" નામથી કુલ નવ તોહફા (નવ ભાગો) વિવિધ વિષયે ઈલ્મી ઈમાની વાનગીથી સભર ખ્વાનો ભરીને રજૂ કર્યા છે અને તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૦) પણ પ્રસિદ્ધ થવાની અણી પર છે. દીને ઈસ્લામને જાણવા, પિછાનવા, તેના પર ચાલવા માંગનાર માટે સંપૂર્ણ માહિતીપૂર્ણ ખજાનો એટલે તોહફાએ નજાત !

- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧, પેજીસ-૧૦૨) :
જેમાં પતિના, પડોશીના, ઔલાદના હક્કો તેમજ મૌતની તકલીફો અને કબરના ભયંકર ખાડાનું વર્ણન છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી)
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૨, પેજીસ-૧૭૬) :
જેમાં પત્નીના, માં બાપના હક્કો તેમજ આલમે બરઝખના ભયાનક અઝાબો તથા દોઝખની ભયંકર બર્બાદીઓનું વર્ણન છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૨૦/-)
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૩, પેજીસ-૨૫૨) :
જેમાં નમાઝની ફઝીલત, તેના છોડવા પર અઝાબ, બુઝુર્ગોની નમાઝ, જિંદગીનો મકસદ, શૈતાનનો ભયાનક હુમ્લો, દોઝખીઓની કડ્ડા દશા, ગુનોહ વબાલ છે.... વગેરે પ્રકરણો છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી)
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૪, પેજીસ-૪૫૦) :
જેમાં નમાઝ, રોઝા, ઝકાત તથા ઉશરના વિગતવાર મસાઈલ સવાલ જવાબરૂપે દર્શાવ્યા છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી)
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૫, પેજીસ-૩૧૨) :
જેમાં હુઝૂર કાયનાતથી પ્રથમ મખ્લૂક, નૂરી બશર તેમજ સલામો કિયામ અને મીલાહુન્નબીની સાબિતીનું વર્ણન છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૫૦/-)
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૬, પેજીસ-૨૭૨) :

જેમાં સહાબાએ કિરામનો કિરદાર અને આપણે ? એ વિષય પર સહાબાનો ઈતિહાસ તેમની કુર્બાનીઓનું વર્ણન છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૫૦/-)

- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૭, પેજીસ-૪૭૫) :
યા'ને કુર્આન એક જિંદા મો'જિઝો જેમાં તમામ આસ્માની કિતાબોની વિગત, તેમાં થયેલ ફેરફારની વિગત તથા કુર્આન સુરક્ષિત તથા અજોડ હોવાની સાબિતીનું તથા તેની ફઝીલત વર્ણવી છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી)
 - ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૮, પેજીસ-૪૩૨) :
જેમાં વસીલા પર આટલી વિસ્તૃત ચર્ચા ક્યાંય વાંચી નહીં હોય તે છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૫૦/-)
 - ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૯, પેજીસ-૪૮૦) :
જેમાં મૌત, સકરાંત, કફન-દફન, ઈસાલે સવાબની લાજવાબ ચર્ચા છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૬૦/-)
- આવતા વરસમાં આપના હાથોમાં હશે ! ઈન્શાઅલ્લાહ !**
- ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૧) :
જેમાં મુહર્રમ તથા આશૂર ફઝીલત "તાઝીયા"ની હકીકત વિશે અહલે સુન્નત સર્વે ઈદારાના ફત્વાથી ચર્ચા, શહીદનો મકામ તથા મર્તબો, યઝીદ પલીદની ખરાબીઓ, ઈમામ હસન તથા હુસૈનની ફઝીલતો.... વગેરે સંશોધનાત્મક વર્ણન છે. (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૫૦/-)
 - ★ તોહફાએ નજાત (ભાગ-૧૨) :
રસૂલે પાક ﷺ ના "ઈલ્મે ગયબ" પર આટલી સંશોધનાત્મક, મુન્કિરોને કાન પકડાવતી કિતાબ શાયદ તમે નહીં જ જોઈ હોય ! (હાલ સ્ટોકમાં નથી) :
રૂ. ૬૦/-)
- જેને સાચે જ ઈસ્લામિક જ્ઞાન મેળવવું હોય તેઓ આ સરનામે સંપર્ક કરે :-
- અંબુમને રઝાએ મુસ્તફા, C/O. ફયૂઝાને રઝા મંજિલ, મુ.પો. દયાદરા, તા. જિ. ભરૂચ, પિન. ૩૬૨૦૨૦, ગુજરાત (ઈન્ડિયા)
ફોન નં. : (૦૨૬૪૨) ૨૮૨૯૧૧, ૨૮૨૭૯૨, મો. ૯૮૨૪૪૮૬૪૪૩

★ પ્રકાશકના બે બોલ..... ★

**પોતાને મુસલમાન પણ કહે ! અને અલ્લાહને
જૂઠ બોલનાર પણ કહે ! આ છે દેવબંદીઓ !!**

અલ્લાહ તઆલા તમામ અયબોથી પાક છે. કોઈ જાહિલ મુસલમાન પણ એવો ખયાલ લાવતાં ધ્રુજી ઉઠશે કે અલ્લાહ પાકને માટે એવી કલ્પના પણ કરે કે મઆઝલ્લાહ ! અલ્લાહ જૂઠ બોલી શકે ! અને કુર્આનની આયત (અર્થ) : "અલ્લાહ દરેક ચીજ પર શક્તિમાન છે." તેનો ગલત અર્થ સમજાવે કે દરેક વસ્તુમાં જૂઠ પણ છે જેથી તે જૂઠ બોલી શકે ! (અલ્લાહની પનાહ !)

અરે ! અયબ હોવું અલ્લાહ માટે મુહાલ (અશક્ય) છે એ માનવું ઈમાનનો પાયો છે. હલકી ચીજોની નિસ્બત, ધૃણાત્મક ચીજોની નિસ્બત ખુદા સાથે કરવી એ તેની શાનમાં બેઅદબી છે, અને એનો અંજામ કુફ છે. અલ્લાહ તઆલા તમામ મખ્લૂકનો ખાલિક છે, પેદા કરનાર છે. પણ જો કોઈ કહે કે અલ્લાહ સુવ્વરનો ખાલિક છે તો એ કુફ છે. તો પછી જૂઠ અલ્લાહ માટે મુહાલ (અશક્ય) જ છે તેના માટે જ કહેવું કે, અલ્લાહ જૂઠ બોલી શકે ! તો એવું કહેનાર જહન્નમી નહીં થાય ?!

આ'લા હઝરત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત, મુહદિષે બરેલ્વી رحمۃ اللہ علیہ આવા ખુદા વરસૂલના ગુસ્તાખોનો પીછો કરીને અલ્લાહનું તમામ અયબોથી પાક હોવાનો મસ્અલો સાફ કરીને સ્પષ્ટ દલીલોથી ખુદાને આ અયબ લગાડનારાઓ જ જૂઠા હોવાનું પુરવાર કર્યું છે. મહાન સુન્ની આલિમ, મુસન્નિકે કષીરા હઝરત અલ્લામા અબ્દુલહકીમ શરીફ કાદરી رحمۃ اللہ علیہ (પાક.) એ ખૂબ જ ઈમાન અફરોઝ કિતાબ આ'લા હઝરત رحمۃ اللہ علیہની ખાતિલોને પછાડતી શાન દર્શાવતી પ્રદર્શિત કરી છે કે આજ સુધી વહાબીઓ દેવબંદીઓ આ'લા હઝરતની અલ્લાહ માટે જૂઠ બોલવું મુહાલ (અશક્ય) છે તે દર્શાવતી કિતાબ "અસ્સુબ્હાનુ સ્સુબ્બૂહ"નો જવાબ નથી આપી શક્યા, અને ન કિયામત સુધી આપી શકશે, ઈન્શાઅલ્લાહ ! લેખકને મૌલા કરીમ તેના પ્યારા હબીબ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلمના સદકામાં બંને જહાનમાં બેહતરીન જઝા અતા કરે અને આ કિતાબના અનુવાદક જનાબ મૌલાના મોહસિન મક્કી (સોગવા)ને પણ મુબારકબાદ આપીએ છીએ કે તેમણે મેહનત કરીને આવી ઉમદા કિતાબ અવામને ગુજરાતી કરીને ભેટ ધરી. અલ્લાહ તઆલા તેમને ઔર તરકકી આપે અને દીનની બેહતરીન ખિદમત તેમનાથી લે અને તેમને બંને જહાનમાં કામયાબી આપે. આમીન બિજાહિન્નબી કરીમ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم.

-પટેલ શબીર અલી રઝવી દયાદરવી

**અંજુમને રઝાએ મુસ્તફા-દયાદરાને
તમે કઈ રીતે સહાયરૂપ થઈ શકો ?**

- (૧) અહલે સુન્નત વ જમાઅતનું ઠોસ સાહિત્ય ફેલાવવા, મસ્લકે આ'લા હઝરતની રોશનીને ચમકાવવા આપ કિતાબોના પ્રકાશનમાં આપના તથા મહૂમોના સવાબ અર્થે સવાબે જરીઆ કમાવા માટે લિલ્લાહ રકમ આપીને અપાવીને સહાય રૂપ થઈ શકો છો.
- (૨) કોઈ આખી કિતાબ છપાવવાની જિમ્મેદારી લઈને સહાયરૂપ થઈ શકો છો
- (૩) આપની ઝકાત, સદકા, ફિત્રા, ખૈરાત, બુખુર્ગોની ન્યાઝ, કુર્બાનીની ખાલોની રકમો, M.O., ચેક, D.D. થકી કિતાબો છપાવવા માટે મોકલીને સહાયરૂપ થઈ શકો છો.
- (૪) રૂપિયા બસો (રૂ. ૨૦૦/-) "વાર્ષિક મેમ્બર" ફી તરીકે ભરીને, ભરાવીને મેમ્બરો બની બનાવીને સહાયરૂપ થઈ શકો છો.

નોંધ : દરેક મેમ્બર તથા ડોનરને વરસભર છપાતી સર્વ કિતાબોમાં ફીમાં ઘરબેઠાં પોસ્ટથી પહોંચાડવામાં આવે છે તો આ લાભ મેળવવાનું ચૂકશે નહીં.

**આજીવન મેમ્બર બનવા ઈચ્છનાર કેવળ પાંચ હજાર
(રૂ. ૫૦૦૦/-) મોકલી બની શકે છે.**

- (૫) કિતાબો મંગાવીને મિત્રો, સગામાં, લાયબ્રેરીઓમાં, મસ્જિદોમાં, દારુલ ઉલૂમોમાં વહેંચી તબ્લીગે દીનના કાર્યને વેગવંત બનાવી સહાયરૂપ થઈ શકો છો.
- (૬) ખાસ તો કિતાબો વાંચીને-વંચાવીને તેના પર અમલ કરી કરાવીને સહકાર આપી શકો છો.

આજે જ સંપર્ક કરો

અંજુમને રઝાએ મુસ્તફા, C/o. ફયૂઝાને રઝા મંઝિલ,
મુ.પો. દયાદરા, તા. જિ. : ભરૂચ,
ફોન નં. (૦૨૬૪૨-૨૮૨૭૯૨, ૨૮૨૯૧૧)

જરૂરી નોંધ : જો તમે મેમ્બર કે ડોનર હોઉ અને તમને કોઈ કિતાબ ટપાલ ખાતાના વાંકે ન મળે તો અમને તમારો રસીદ નં. તથા રસીદ બન્યા તારીખ લખીને જણાવશો તો ફરીથી રવાના કરીશું. (ઈન્શાઅલ્લાહ !)